

Waterland –

28 maart - 29 augustus 2025

Wereldwaterdag vond dit jaar plaats op zaterdag 22 maart. Ook in Vlaanderen werd van 22 tot en met 30 maart de *Week van het Water* georganiseerd. Beide initiatieven hebben als doel een groter waterbewustzijn bij het brede publiek te creëren. Water in al zijn verschijningsvormen is dan ook het centrale thema in deze nieuwe presentatie met werk uit de provinciale kunstcollectie. Het stromen, spiegelen en spetteren van water. Het zonlicht dat verblindend weerkaatst in een vijver. Hoe brengen kunstenaars dit tot leven in inkt, verf, brons, of wol?

Bron/fontein

Naast werk uit de eigen verzameling konden we ook nu weer rekenen op enkele gulle bruikleengevers. Zo wordt *Ancestor* van Philip Aguirre y Otegui tijdelijk door de kunstenaar uitgeleend. Het beeld staat het komende halfjaar aan de ingang van het provinciehuis opgesteld. *Ancestor* - voorvader - is een stape-ling van recipiënten die de basis vormen voor een totempaal. Het beeld is een metafoor voor water als levensbron. De kommen, glazen en blikken waaruit de sculptuur is samengesteld kunnen water opvangen én bewaren en vervolgens leven doorgeven aan komende generaties. Enkele kleinere sculpturen van Aguirre en de reeks grafiekbladen *El libro de agua* zijn doorheen de installatie opgesteld. Alle verwijzen ze naar de oervormen van bronnen en fontein.

Water als bron van leven vormt ook de inspiratie voor het batikwerk van Suzy Olieux. *La mer* legt het verband tussen moeder en zee. De baby die in het vruchtwater drijft. Op de achtergrond een opvlie-gende vogel die ook hier de link tussen individu en eeuwigheid symboliseert.

Nadia Naveau - laureaat Provinciale Prijs voor Beeldende Kunst 2007 - creëerde de fonteinsculptuur *My Puddle of a Thumb* in de aanloop naar haar overzichtstentoonstelling in cultuurhuis De Warande in 2022. Onder haar handen worden elementen uit de 'schone' en de 'populaire' kunsten tot één span-nend visueel geheel gekneed. *My Puddle of a Thumb* bevat zowel verwijzingen naar Brancusi's *Slapende*

Muze, als naar Walt Disney's *Mickey Mouse*. Het beeld wordt genereus ter beschikking gesteld door Base-Alpha Gallery.

In 1981 kocht de Regie der Gebouwen een fontein-schulptuur van Pol Bury aan, om voor de toen net afgewerkte 'voorbouw' van het (vorige) provinciehuis te plaatsen. Het had echter ook anders kunnen lo-pen. Tijdens een verblijf in de Verenigde Staten had gouverneur Kinsbergen namelijk een fontein gezien die hem wel beviel. Terug thuis liet hij meteen een gelijkaardig exemplaar uittekenen door de ontwer-pers van Pidpa. Maar na een trip naar Parijs - de woonplaats van Bury - viel de keuze uiteindelijk op de kinetische fontein. De klikkende en kantelende buizenstructuur viel niet onmiddellijk bij iedereen in de smaak, maar vijfenveertig jaar later is het een van de topstukken uit de provinciale kunstverzameling.

Enkele jaren na de plaatsing passeerde de kunstenaar langs het provinciehuis en stelde vast dat het zicht op zijn fontein werd benomen door een enthousiast groeiende magnolia. De gouverneur liet een onder-zoek instellen en een fotograaf documenteerde in het voorjaar van 1985 de groei van de tulpenboom. De magnolia won uiteindelijk het pleit.

Drinkwater

Pidpa, ofwel de *Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij van de Provincie Antwerpen* werd boven de doopvont gehouden op 14 juli 1919. De maatschappij had tot doel waterleidingen aan te leggen in de landelijke gebieden van de provincie. Op dat moment beschikten enkel Antwerpen en Turnhout al over een eigen waterdistributienet. Op het platteland was de bevolking nog aangewezen op regen- of putwater. Tussen droom en daad verstreken echter vele jaren. *De Commissie der Wateren*, de voor-loper van Pidpa, was al in 1910 door gouverneur Ferdinand de Baillet Latour opgericht - beeldhouwer Raf Thys vereeuwigde de graaf-gouverneur in 2014 in brons - maar pas in 1935 werd het eerste leiding-net in dienst genomen in Boom. Uit het archief van Pidpa tonen we het *Algemeen Voorontwerp Leidingen in de Gemeenten*, een bundel plannen met aandui-dingen van leidingen en watertorens uit 1919. Ook de blauwdruk van de watertoren in Boom, uit 1935, is een bruikleen uit het Pidpa-archief.

Het titelloze grafiekblad uit de map *Kissografiek* van Kempenzoon Max Selen, uit 1977, toont nog de fascinatie voor 'stadswater' dat uit glimmende chroomleidingen stroomt. *Tussen waters en bossen*, een wandtapijt van Julien Van Vlasselaer (afgewerkt door weduwe Blanche Van Vlasselaer) vormde het sluitstuk van de *Van Vlasselaergalerij* in het vorige provinciehuis. Het verbeeldt de provincie Antwerpen als een samengaan van rivieren en bossen, gebaseerd op een herinnering uit de kindertijd van de kunstenaar.

Wolken, regen en reflecties

In zekere zin liggen de 19de-eeuwse landschapsschilders, met hun imposante wolkenpartijen, aan de basis van de provinciale kunstcollectie. Tot 1970 was er namelijk geen systematische kunstverwerving. Slechts af en toe werd er iets aangekocht ter verfraaiing van de gebouwen en niet zelden was dit een landschapsschilderij. Paul Gabriël, Frans De Bruyn, Maurice Hagemans, Henri Houben, allen hebben ze het weidse landschap in de lage landen uitgebeeld, met zijn plassen, rivieren, wolken en modder. Ook in de 20ste eeuw leefde deze traditie verder. Jan Kiemeneij was een van de velen die de Kalmthoutse heide en vennen in beeld bracht. Franck Mortelmans documenteerde de (grotendeels verdwenen) polderdorpen ten noorden van Antwerpen, onveranderlijk onder een kleurrijke wolkenpracht. *Vijverplanten* van Jan Vanriet toont een hoekje van een waterplas waarop waterlelies drijven. In de weerspiegeling zien we echter vooral de hemel boven het water.

De paraplu blijkt een dankbare vorm om te gebruiken in schilderijen of grafiek. Zo komt hij onder meer voor in het impressionistische zicht op Gent door Gustave De Smet, maar evengoed in de jaren 70-popart van Pol Mara, of later in de werken van Ricardo Brey en Henk Visch.

Zee en golven

Voor Dr. Hugo Heyrman is het uitbeelden van water in zijn meest uiteenlopende vormen haast een levenswerk geworden. Hetzij als plassen, rivieren, of golven, als mist, regen, of sneeuw. In deze opstelling tonen we *Living Water - Blasket Sound II*, een uiteenspattende golf aan de kust van Schotland, en een grafische omzetting van de iconische *Milk Drop Coronet* van de Amerikaanse fotograaf Harold Edgerton. Luc Verschueren vat de dynamiek van een golf in brons. Bij Frank Maieu en Henri-Victor Wolvens krijgt de zee een grafische omzetting.

Waterbeleid en biodiversiteit

Ook het leven in en rond het water krijgt een plaats in deze opstelling. De provincie Antwerpen hecht aan biodiversiteit. Ze is een drijvende kracht achter tal van projecten in de valleien van de Grote en Kleine Nete en de Antwerpse Zuidrand. Samen met haar partners legt de provincie hier poelen aan en herstelt ze oude vennen. Natte natuur doet ze heropleven en inheemse dieren en planten die in onze waterlopen thuishoren, krijgen opnieuw een kans. De provincie beheert 2.400 kilometer waterlopen en maakt werk van een gezond watersysteem. De aanleg van overstromingsgebieden, valleierherstel en een doordacht beheer van waterlopen dragen ertoe bij dat de provincie gespaard blijft van wateroverlast of waterschaarste.

Tekst: Bob Daems en Eva Duytschaever

Waterland toont werk van Nadia Naveau - Dr. Hugo Heyrman - Suzy Olieux - Philip Aguirre y Otegui - Jan Vanriet - August Mennes - Pol Bury - Christina Iglesias - Max Selen - Frans Dille - Luc Verschueren - Victor Vervloet - Frank Maieu - Jacob Jacobs - Julien Van Vlasselaer - Bert Hildebrandt - Frans Masereel - Patrick Van Hoeydonck - Rik Slabbinck - Frans Dille - Jan Kiemeneij - Gustave De Smet - Maurice Hagemans - Franck Mortelmans - Pol Mara - Joris Ghekiere - Albert Poels - Raf Thys - Paul Gabriël - Frans De Bruyn - Leon Ost - Luk Van Soom - Dis Van Raemdonck - Armand Deweerdt - Leon Smets - Jan Danckaert - Henri-Victor Wolvens - Henri Houben - Ricardo Brey - Henk Visch - Walter Brems - Olivier Van Dongen - Frans Jochems - Rik Oerlemans - Lieve Huybrechts - Gerard Engels - Walter Vermin - Sandra De Clerck - Alfons Van Meirvenne - Jan De Winter - Nicolaas Visscher I - Charles Mertens - Benny De Smet - Tekenbureau Pidpa

**Provincie
Antwerpen**

Waterland is de tiende interventie in de kunstinstallatie *Every Collection Hides Another Collection* - een ontwerp van Nico Dockx - waarin de provincie haar kunstcollectie in wisselende presentaties toont. Blijf op de hoogte en schrijf je in op de nieuwsbrief rond onze kunstcollectie.

